

PÁSZTORTŰZ MELLETT '56-RÓL

Mottó: „Páztortűz vagyok én,
Más fényt nem irigylek.
Egy pár gyalogutast,
Tán felmelegíték.”
(Szabolcska Mihály)

Nem vagyunk babonások, pedig szököévből, 2008. február 29-én, tizenhárman fogtunk össze, hogy megalkítsuk a Páztortűz Egyesületet Kiskunhalason. A kis létszámú civil szervezetünk középkorú, ám aktív tagokra támaszkodik. Hittünk-hiszünk abban, hogy hiánypótló tevékenységünk révén számos programmal tudjuk gazdagítani a város kulturális palettáját. Ugyanis elsősorban kulturális programokat szervezünk: könyvbemutatókat, előadásokat, táncházakat. Ám foglalkozunk magyar sorsfordulókkal is, mint 1848, 1918, 1920, 1944–45 és 1956. Az egyesület eddig közel 800 eseményt szervezett.

Rendszeresen tartunk megemlékezéseket 1956 kapcsán. 2009 óta látogatjuk a kiskunmajsai '56-os Múzeumot a Büszke Kiskun Táborral, ahol a gyermekek megismerkedhetnek a forradalom történetével, a harcosok hősiességével, hallhatnak a Pongrátz-fivérekéről is. Idős emberek könnyes szemmel mondták el élményeiket.

Kálvária a sortűzek mentén – kegyeleti kirándulás címmel szervezett buszos, megyei körútra 14–18 év közötti diákokat, szüleiket és nagyszüleiket hívtuk a 60. évforduló alkalmából, 2016. augusztus 1–4. között. Legfőbb célunk az volt, hogy közelebb hozzuk a diákokhoz 1956 történelmi örökségét. Tizenkilencen vettek részt az ingyenes táborban, amelynek során autóbusszal körbejártuk Bács-Kiskun vármegye azon településeit, ahol sortűz és vérengzés volt 1956-ban. A program ideje alatt mintegy 490 kilométert tennünk meg. Az áldozatok előtt tisztelegtünk, megemlékeztünk róluk a különböző településeken. Bács-Kiskun vármegyében 12 települést – Baja, Dunavecse, Jakabszállás, Kalocsa, Kecel, Kecskemét, Kiskőrös, Kiskunhalas, Kiskunmajsa, Lajosmizse, Szabadszállás, Tiszakécske – sújtott a hatalom fegyveres erőszak általi gyilkolása. Közülük talán a Tiszakécskén történt a legismertebb, de másik 11 helységben is gyilkolt a kommunista hatalom. Tiszakécskén egy nagymamáról kiderült, hogy ott élt 1956-ban, és elcsukló hangon mesélt arról, micsoda rettegés vette körbe őket akkoriban. Mindenhol van már emlékhely, szobor, emlékmű, ahová le tudtuk tenni az emlékezés virágait. Minden helyszínen történészként beszéltem az ott lezajlott eseményekről.

2016 végén készült el az 1956-os forradalom kiskunhalasi történéseit feldolgozó könyvem, amit 2017. február 24-én, a KRK Szilády Áron Református Gimnázium dísztermében mutattak be. Ebből a könyvből a tanév végén minden kiskunhalasi végzős diák ajándékba kapott egy-egy példányt.

2018. február 25-én, a kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja alkalmából csendes megemlékezést szerveztünk az '56-os kettőskopjafánál.

A hadisírgondozás mellett a régi, elhanyagolt sírok ápolására is figyelmet fordít egyesületünk. A legnagyobb ilyen vállalkozásunk az első világháborús parcella megszépítése, felújítása volt a katolikus temetőben. A hatalmas gáztengerben úgy láttuk, hogy mintegy húsz-harminc sírhanttal lesz dolgunk, végül közel 90 sírhelyet tettünk rendbe. Az első évben, a Halottak Napjának éjszakáján hihetetlen látvány tárult elénk. Az addig teljesen elhanyagolt parcellát rengeteg mécset világította be. Rokonok, jóakarató emberek, látva a hantokat, virágokat, mécseket tettek le az elfeledett hősök sírjaihoz.

Már 2006-ban is felfigyeltem arra, hogy kissé elhanyagolt állapotban vannak a kiskunhalasi sortűz áldozatok sírjai. Az új református temetőben 2022 őszén az egyesületünk tagjaival rendbe tettük az 1956. október 27-én meggyilkolt 61 éves Poloznyik Kálmán nyugdíjas borbély és a 19 éves Gyöngyösi Pap Ida erdőgazdasági munkáslány sírhalmait. A tizenéves lány kenyérért ment a városközpontba, amikor a golyósortozat eltalálta.

A Páztortűz Egyesület továbbra is így igyekszik formálni az emlékezetkultúrát és őrizni '56 emlékét.

Végső István

elnök, történész

Fotó: Pásztor Gergely

